75

Poesie latine

–

75/1.

In obitum Leonardi De Agustinis.

Callyope.

Pastor fontanos pergis qui haurire liquores
Siste gregem, et tumulo uiolas, roseumq Hyacinthum,
Lilia cana effunde, soporiferumq papauer,
Nec ueteris Bacchi, nec dulcis copia lactis
Nec desint lacrymæ: hic quidquid Panchaica tellus,
Messis odoratæ, tum quidquid protulit usta
Sole Arabum tellus, et fortunata Canopi
Munera deportes, ossa et uenereris in Urna.
Ante diem fatis primo sub flore iuuentæ
Magnum Pierij nemoris decus, atq Heliconis,
Quem toties Musæ, et Nymphæ sensère canentem,
Quem toties est formosus miratus Apollo;
Callyope en ~~cassum~~ tristi cassum nunc lumine luget
Crudeles Superos, crudelia sydera dicens,
Crudelem Lachesin, quod tam cito stammina rupit;
Non secus amissos fœtus Pilomela sub umbris
ingemit arboreis, concentibus aera complens.
Aut socia tristis uiduatus compare Turtur,
Quam fallax pastor quercu speculatus ab alta

Dum canit, incautam calamo decepit acuto.
Non uiridi insedit ramo, non limpida fontis
Unda iuuat, gemitu tantum testatur amores
Amissos, mæstis implens nemora alta querelis.
Nulla dies lacrymis uidit sine lumina mæstis,
Seu sol exoritur, seu se demergit in undas.
Non illi cytharæ, cantus, numeri, choreæue
Sunt curæ, aut sacros ad fontes ducere uates,
Nec docet Heroum diuino carmine laudes
Concinere, aut cytharam resonanti tangere plectro;
Tantum inter syluas, cautes, et inhospita saxa
Hanc iuuat, et mæstam in tenebris deducere uitam;
Heu quoties seræ oblita est decedere nocti,
Hæc surdis frustra iactauit rupibus altis;
Heu miserande puer fatis abrepte malignis,
Delitiæ Gaudia Musarum [Antoni] Leonarde, et Apollinis almæ
Pars animæ, ac idem nostræ solatia mentis,
Quem nostris toties cantantem fouimus ulnis,
Castalia Et toties sacra quem perlustrauimus unda.
Quis Deus, aut diri quæ te inclementia fati,
Aut quis te casus miserum abstulit? optima queque
Ergo rapit mors? nec parcit iuuenique, senique.

Si

Si non ante diem crescentes messor aristas
Falce metit, nitidos nec flores dædala tellus
Deperdit, Syluæq; sua priuantur honore.
Cur mors ante diem nigro te immersit Auerno?
Inieitq; manus bene tam crescentibus annis.
Pelиades Dicite Felides pia carmina dicite Nymphæ.
Flos etenim iuuenum, et uestræ Solatia mentis,
Quem lugent Syluæ, et fontes, et mollia prata,
Quem montes, atq; antra gemunt, quem pascua, et amnes,
Ereptum passim, ac sua tristia funera lugent.
Peliades Dicite Feliades pia carmina, dicite Nymphæ.
Per nemora Agricolæ flentes uidere Napæas,
Et Pana, et Faunos, Syluanos, et Satyriscos,
Et flentes Dryadas, flentes et Oreadas altis
Montibus, ad tumuli manes, et sacra uocantes.
Peliades Dicite Feliades pia carmina dicite Nymphæ.
Naiades Naides pulchræ Latices de fonte ministrent,
Nereides conchas, est si quid pulchrius alto
Deportent pelago, dent et sua Iura Napææ,
Versent, Acidalio Charites de fonte liquores,
Et Venus ambrosiam mæsta perfundat in vrna,
Increscant uiolæ tumulo, nascatur amomum.

vrna

iuuenem

Vrna crocum ~~puero~~, diffundat thura Sabæa,

Iuliades Dicite Feliades pia carmina dicite Nymphæ.

At uos ante alias centum de flumine natæ [Natisonis alumnæ]

~~Buliades~~ Naiades Nymphæ, pietas si pectora tangit,

Flete deum uestrum, heu et pectora tundite palmis,

Dilacerate genas, niueos lacerate capillos,

Atq; oculis plenos lacrymarum fundite riuos.

Iuliades Dicite Feliades pia carmina, dicite Nymphæ.

Amplius in uestro modulantem carmine plectro

Non dabitur uidere sinu, nec uoce paternas,

Dulce melos rapidas fundentem sistere lymphas.

Iuliades Dicite Feliades pia carmina dicite Nymphæ.

Qualis Threicius ~~uates~~ celsis in rupibus ~~Hemi~~,

Ad sonitum cytharæ Lapides, toruosq; Leones,

Et rapidas Tygres, et syluas ipse trahebat.

Iuliades Dicite Feliades pia carmina, dicite Nymphæ.

Occidit heu uestrum deus, et solatia uestra,

Qui toties blandus mordaces pectore curas,

Mæstitiam et toties uestro de corde fugauit,

Mellifluum culto prætentans pollice plectrum.

Iuliades Dicite Feliades pia carmina, dicite Nymphæ.

Antoni Occidis ~~heu puer~~, heu prima intercepte iuuenta,

Occidis.

Occidis heu nullo ut moriaris tempore dignus,
Ne foret aut Elegis teneros qui fleret amores,
Grandiloquo aut caneret deuictas flebilis Vrbes
Carmine; queis posset Diuos deducere Cælo.
Feliades Dicite Feliades pia carmina dicite Nymphæ.
Quid queror infelix! lacrymis nil fata mouentur,
Nec semel amissit quæ rupit stamina Clotho,
Nec cum perpetua clausit torpentia nocte
Lumina mors; ulla uita est reuocabilis arte.
Feliades Dicite Feliades pia carmina, dicite Nymphæ.
Non superas Syringa suam Pan magnus ad auras,
Dilectum Phœbus reuocauit nec Cyparissum,
Ambo forent Diuis quamuis gratissimus ardor,
Feliades Dicite Feliades pia carmina dicite Nymphæ.
Sparge puer uiolis tumulum, diffundito Nardum,
Accipe et has lacrymas Leonarde, hos accipe questus,
Quos tua Callyope ex imo tibi pectore fundit.
Interea ossa precor tuta requiescite in urna.
Feliades Dicite Feliades uos carmina, dicite Nymphæ.
Callyope hæc lacrymans; et fusco se condidit antro,
Nec quiscam posthac Musarum astante corona,
Illam mellifluas uidit pertingere chordas;
Sed tantum latet, et curis tabescit iniquis.

Aspice Flaminij effigiem, pictoris et artem,
Pulchrius ista nil, parem habet hic neminem.

Octaui mira quam pinxit Iulius arte, *molec* *molec*
Vera haec forma, adsit uox, mobilisque foret. *pit*
molto *Omm*

Aurea dum auram haurit, corpus circundata et auro
Aurum auro addat, uere aurea tota fiet.

15/2

In Poetarum funeribus.

Quà sacer ętherio consurgit uertice Pindus,
Sublimemq. effert uicina ad sydera frontem
Ibat Calliope, laceros sed sparsa capillos
Ibat, at occurrens rapido noua pręda dolori.
Feralis Taxus circundat tempora, sertum
Cingere non audet, Laurus gratissima Phębo.
Quam terret facies, męsto nulla ore uenustas,
Quale supercilium frontis, quam turbida forma.
Ambiguo gressu circumspicit horrida Sylvę
Abdita frondosę, pręceps per tesqua, & antra
Discurrit, celeres pedibus dolor addidit alas,
Saucia uenantum ueluti cum Cerua sagittis
Fertur in incertos saltus, densosq. recessus
Tentat, nec possunt cohibere pericla furentem,
Hęrescat donec lateri lethalis arundo,
Et uitam linquat fusa inter sanguinis imbres.
Victima sic peris proprio mactanda dolori
Calliope infelix: nimis ah dolor opprimit altus
Pectora: pelle procul tristis tormenta doloris
Interea uidens occurrit Apollo uaganti

Dexterá sceptra tenens, huic circum tempora victrix
Consurgit Laurus; decorantur Jaspide crines
Auricomi; decor ipse genis, toto ore venustas
Ipsa micat, Charitesq. sedent, formosior astro
Fulget Lux oculis; vultusq. rubentes
Lętitias aperit, fluitat quoq. Purpura dorso
Pura triumphali, varijs distincta figuris.
Obtulit afflictę sic se Latonia Proles,
Ridentiq. rogat vultu, quę causa doloris,
Quę tanti sit; quis iubeat per i͞nospita gressus
Tendere per dubios, nemorum et tentare recessus.
Dic mihi ~~cur Pindi~~ festivę spatiantur in ęthere voces
Cur nullę Pindi, et Citharę ramalibus hęrent.
Vndiq. męstitię, et luctus cur plurima imago
Illa suos pandit turbati pectoris ęstus,
Quis poterit summum afflicti frenare dolorem.
Atq. oculis pignos addit lacrymantibus imbres.
O Pindi Vates, et carminis Auctor Apollo
An Vatum cineres, dilectaq. corpora Musis,
Quę ~~toties~~ Aonias toties iucundo murmure rupes

Implenere sono, dum animas, et bella canebit
Martia, praeclarique Ducis celeberrima facta
Carmine dulcisono; nullis absterrita curis
Insigni pompa, merito sine honore iacebunt.
Horrida mors totos poterit munita cruenta
Falce manum, cineris violentis spargere ventis,
Imperium exercetq. suum erga corpora Vatum.
An ne inter docti currentia flumina Pindi
Undarum rapido Vates rapiuntur ab aestu,
Atq. inter Lethes ripas coguntur abire.
Istorum quamuis pateant monumenta laborum,
Sint quibus aduersis properantia saecula obire
Haud possint fatis, nec iniquae uulnera sortis
Sydereumq. illos extollat nomine sidereus
Fama super, plectrum rutilantibus euehat astris
Insculptumq. ferant radijs insignia Vatum;
Illos Pieridum non tollet honoribus aether?
Vix ea Calliope, uix enarrauerat aestus
Sollicitos cordis, lacrymis curasq. dolentis
Dudum animi, Phoebus Musas quando aduocat omnes

Illę adsunt, Vatum circum stant ordine longo,
Phœbeis, inquit, Pietas non exulat antris
Pierides non illam horrent Aganippidos undę;
Quin mage Phœbeos latices, quin culmina Pindi
Excolit, et gaudet nostros habitare recessus.
Illa ęstus Vatum, dignissima carmina credit
Illa refert nomen, pretiumq. insigne laborum
Addit, et Aonijs celebrarier optat in oris.
Sed iuuat extinctis modo dulcia festa Poetis
Nunc agere in Pindo, emeritis decus addere plectris.
Finierat Vates, festiuo murmur Diuę
Excipiunt, prono quin vertice numen adorant.
Iamq. iuuat frontem pręcingere protinus omnes
Fronde noua, et Vatum plausu properare triumphos.
Lucida pars uiridi circumdat tempora flore,
Pars Zephyro attollunt circumludente coronas,
At pars Panchęos circumdiq. spargit odores,
Hęc docte memorat resonantia pręlia Vates,
Magnanimosq. Duces, afflataq. pectora bello.
Pars gaudet tumulos super exercere choreas,
Et Vatum genios suprema attollere ad astra.
Vos modo in Elysijs festiuos ducite plausus
Vatum animę ingentes, post ultima fata superstes
Fama erit eximios Pindus celebrare quot annis
Gaudebit meliter venerata ad funera honores.

Bacchus Indorum Victor

Quę noua diffundit se se per littora Gangis,
Inuaditq; oculos species? his India tota
Vultibus insedit: noctis ferrugine malę
Imbutę patrias nectant, per colla, per armos
Vmbras; setarum densantur lumina sylvis
Nouimus: hos testes nobis captiua remittunt
Iugera de palmis, tinxit quas sanguine pulchri
Bacchus, et à media Victor demessuit ira.
Hanc fracti, exanguesq; pavant, hac murmure rauco
Concelebrant pompam, labra singultantia tabo.
Vicisti, atq. uno uicisti uindice ferro
Bacche tuo: turmas ductor ~~purgare~~ grauare necasti
Sentirent ni quęque ducis presentia ferri
Robora. Tu superans ultro confinia Mortis
Vltima, nudato effulgebas solus in ense
Triste minans, uallis exosis saxisq. reuulsis
Torquebas commune malum; tu nubilus ore
A fronte huic aderas, illi pręcordia toto
Implebas capulo, resupinatumq. premebas.
Vicisti: coas pallere in sanguine turmas

Ostia Gangetis uidere uomentia mortes.

Ipse Pater Ganges caput est luctatus ad auras
Tollere: spiranti stipata cadauere moles
Occludebat iter, galeaeq, et missile bellum;
Emergit tandem, fionis pigra bracchia tergit,
Ossibus implicitas capitis simul excutit ulnas.
Horruit ut uidit, cladesque, et dira suorum
Funera, et aggestos discerpto milite montes,
Telaq adhuc uibranda, ac indignantia pacem
Altius attollens sese quae insania, clamat,
Tanta tenet ferri, Ciues, animumq. frementem
Dementat? fatis, superisq. obstantibus, arma
Quò rapitis? quae uos furiarum uerbera caecos
Exagitant, quae uos habet, impatientia uitae
O largos animae? Deus ecce furentibus obstat
Ecce Deus? miseri quid pulchrum sanguine inulto
Flumina, et Eoi saturare noualia campi
Projicite arma manu: praesentia numina Bacchi
Sentiat et miles, metuant et signa tumore
Depresso, et pauidos sensim sinuentur in orbes.

Exequitur Ductor sua iussa verenda, suosque
Perficiunt monitus turmę, placet ire potentis
Numinis in prędam, iuvat oscula figere victis
Quę subdunt illi, amplexusque fovere caten
Hic tibi, Bacche, venit divinę robore dext
Partus honor; cingunt ultrò sacra tempo Lau
Quas auro, et gemmis describens India d
Thuris et ardentis crepat ether grandine adora,
Indusque, et Ganges coeunt in flumina Hydaspes
Aurifera ut tibi vectigalia viscera sternant.

Pacis Regia

Quæ te fęlicis Genitrix Pax aurea sęcli
Quę tenet auersam tellus, quibus exul ab oris
Indum, Regna fugis nostro lucentia sole,
Certe equidem Proauis quondam te nulla Dearum
Notior, et iunctis mansuura in fędera dextris.
Te circumfuso stipabant agmine gentes;
Pendebant passim multis sparsa aurea gemmis
Arma Ducum, templis auroque micantia fixa.
Belligero Patri non dona superba ferebant
Bellaces animę, assiduis uotisq. colebant,
Martia nec sęuę Bellonę dona ferebant.
Quis mihi fęlicis, quis pandat limina regni?
Vos precor ô Nymphę, Pindi quę iuga colitis
Florida sublimis precor, aspirate canenti.
Sole sub Occiduo, diues, fęlixq. renidet
Insula gemmarum, placido circumflua Ponto:
Fortunata Domus Pacis, lateq. Sabęas
Spirat opes, gratum circummittit auras ~~grato~~ ~~diffundit~~ odore.
Terra sui secura, minas ac murmura Cęli
Spernit, et ęterni iuuenescit munere Veris.

Certa fides, fidei quam firmat idoneus auctor,
Qua potuit rerum solvere iura potens.
Nunc quoque, continuas idem indivisus in omnes
Dividitur, oculo dissimulante Deum.
Dividitur, et totis totus miracula tectis
Æternum ipse sui pignus amoris erit.
Proditor interea ne laetamor prodere pergit,
Ipse palam certo proditus indicio,
Dum ventura suis Christus fata ordine pandit,
Pressius et quo, quoque ferant, quo superante modo.
Pressius ergo mali, cognovisse, novissima Matri
Verba facit; Solymis nam comes illa fuit.
Arctius extremis nati complexibus haerens,
Vix valuit acceptum reddere vix ipsa, vale.
Si merui sperare, feram hunc ergo nate dolorem
Dixit, et ingeminus ultima verba cadunt.
Immeritos ad ferre iuvat, quot ferre necesse est,
Nam tibi nec merito movimenta illa tuo.
In quos ferre iuvat animo da forte ferre volenti,
Magne Pater; superimus quo tua iussa vocant.
Ergo vale: fixit lacrymis humentia Nato
oscula, maternis miscuit ille suas.
Macte animo, dixit, tantillum hoc robore mater
optima, nec seris orba diebus eris.

2 in horto oratio

Non erat, inque nivem plenis ~~tum~~ tum cornibus ibat
Cynthia fraternis aemula luminibus.
Digitur, et tacito comitatus ab agmine Christus
Scandit Oliveti quae inquo nomen habent.
Stravit ubi, a Solymis paullum dum colle reducto,
Umbriferis frequens surgit oliva comis.
Se ~~secessum~~ Secessum hic lacrymis, et amicum silentia stat tactus,
Innocuas supplex tollit ad astra manus.
Ut subiere animo praedata mille figuris,
Sputa, flagella, alapae, vincula, spina, cruces.
Ut subierunt facies spectra horrida ~~circum~~ perit ~~circumspexit~~ circumspexit,
Cunctaque in ~~infontis~~ insontis ~~crimina~~ crimina multa caput;
Ingemuit tristi mentem formidine pressus:
Si videas, iures, indoluisse Deum.
Imbre fluunt oculi, reliquos it sudor in artus,
Sed lacrymae sanguis, sudor et ille fuit.
Magne Pater, dixit, poterat tibi sanguinis haustum
esse satis, nati si fuit ille sui.

Jure extrema iubes? hi sunt extrema dolores:
Pæne subit tanti vita timore mali.
Si tamen est et sudasse parum, fundisque cruorem
Involvum flagris vulneribusque pluat.
Nulla mora est: etiam post funera, si quid in imo
Pectore erit reliquum, cuspis adacta bibat.
Audierat Pater, et natum miseratus ab alto
Aligerum allabi protinus axe iubet;
Solamenque ferunt quanquam non mollia ferret
Jussaque et sanguineo tergere ab imbre genas.
~~Qui~~ Christe, quid de cælo quæris solatia? vires
Ut caderent fortis deseruere tuos,
Ah! video; ipse tibi solatia demis, ut aptè
Nostram hominum possis indoluisse vicem.
3. comprehensio
Sed quid pulsa pedum tremuit sub pondere tellus?
Unde micant dubiâ tot mihi nocte faces?
Fallor? an arma sonant? non fallimur, arma propinqui prospiciunt
Quâ Solymæ tritum semita monstrat iter.
Hostis habet muros? an turbant sacra Latini,
Pascha ~~Pascha~~ nec antiquis ritibus ire sinunt?
Audio: sollicito submurmurat omnis Jesum
Turba sono; hic, aiunt, proditur, adest.
Audiit et et Christus, veniensque occupat ultrò
Agmina, iam certam certus adire necem.
Quo tenditis Cives? coram quem quæritis adsum:
Nil opus est aditus cingere, nulla fuga est.
Dixerat, et verbo prostratum corruit agmen
Et toto latam tergore planxit humum.
Sic sonitus, trepidant concussæ vertice frondes
Disiectæque faces, sparsaque tela iacent.
~~Animis~~ Armis audaces surgunt sine viribus iræ,
Dumque imbelles in sua terga ruunt.
Restituunt tamen: corripuit furor, iraque mentem;
Sensit, et cinxit turba scelesta Deum.
Addit et ipse animos Judas: Dux agminis ille est,
Et Domino væ! sic obviusque ire solet.
Proh scelus! amplexus insilit solitasque magistro
Blanditias fido perfidus ore facit.
Hæc fuerant proditæ signum, simulataque pacis
Oscula, ~~[illegible]~~ sanctæ fronte tecta perfidiæ.
Ergo cohors toto in Christum furiata cucurrit
Jussere, fune nullas dedisse passa moras.
Mille simul tenuere manus, cui undique mille
Idonit hic strictis nihil obluctantia nodis
Catenas ingeruit vincula, mille trahunt.
Brachia, cervicem lumbos ille premit.

Implicat ille comis [illegible], [illegible]: ~~[illegible]~~ retorquet
Audaci ~~[illegible]~~ [illegible] vellicat ille manu.
At velut cervum cum terret odora canum vis,
Insonuit cornu, consonat omne nemus:
Ille modo pedibus ~~[illegible]~~ campum transmittit apertum,
Nunc dumeta celer per [illegible] volat.
Vicinus [illegible] obortos canis impiger urbes,
Quotque [illegible] cervus, tot subit ille vias,
Donec hians ~~saltus~~ saltu immittit se viribus [illegible]
Figit et ardentem dente tenace feram.
Tum vero omne ruit [illegible], tenet auribus ille
Hic pedibus, gutture dentibus ille premit,
Denique de toto [illegible] est pars corpore nulla,
Totque simul [illegible] ~~[illegible]~~ fera tanta capit.
Vidique ~~sic~~ sic Christum [illegible], aut [illegible] certant
Et vos [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] vel [illegible] fuit,
~~[illegible]~~ [illegible] agmina [illegible].
Quid nimium lente turba sedetis iners?
~~[illegible]~~ Ipse agite, et [illegible] nobis defendite raptum,
[illegible] est [illegible] ille [illegible].
Nil agimus miseri, caelo [illegible] ab ~~[illegible]~~ alto.
Et ~~[illegible]~~ socii captant, qua via [illegible] fugam.
Quo rapitis [illegible]? ferrum quid [illegible] [illegible]?
In [illegible] Sampson [illegible] solus erat,
Et tamen, et toto ~~[illegible]~~ [illegible] sublatum surgit in [illegible]
[illegible] capiti [illegible] [illegible].
[illegible]: sed enim [illegible] dum [illegible] ~~[illegible]~~ aberat
[illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] dextra [illegible],
Nec satis: [illegible] [illegible] in agmen,
Cum [illegible] contere [illegible] iubet.
Non [illegible] tempus [illegible] Petre, [illegible] istis:
[illegible] quid arma paras?
Nunc [illegible] [illegible] [illegible] mandata parentis
Quaeque me [illegible] manent [illegible], ferre decet.
Sic ait, et [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] aptat,
[illegible] applicuisse fuit.
Non tamen his possunt ~~[illegible]~~ [illegible] pectora monstris,
Pectora [illegible] [illegible] aspergine [illegible].
Verberibus [illegible], [illegible] ille ~~[illegible]~~ [illegible],
[illegible] iras [illegible] verba Deus.
[illegible] [illegible] ad [illegible], stringi
~~Ne~~ miseri [illegible], non potuere manus.
[illegible] animi? [illegible] dum [illegible] ista
Dignus erat [illegible], [illegible] [illegible].

4 [illegible] ad Caiphum, et [illegible] [illegible]

Nocturno interea [illegible] coiere senatu
Et [illegible] iras dentibus ~~[illegible]~~: [illegible].
[illegible] avidi [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] ante [illegible],
Saepe nimis [illegible] [illegible] ministros,
Saepe nimis longas [illegible] moras.
[illegible] tamen hi [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] licet [illegible] Christus, [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inde [illegible].
Iam Caiphae [illegible] [illegible] aedes
~~[illegible]~~ Pontifices [illegible] [illegible] fremunt.
[illegible], [illegible] cetera [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Vox una est capiti [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible],
[illegible], ~~et [illegible] [illegible]~~ [illegible] reo. ~~Et~~ et misero causa [illegible] reo est

Constiterat medius; splendida venustatia vultu
Plurimus et roseo splenduit ore decor.
Mille subornati iurant mendacia testes
Sed male consultis non satis apta dolis.
Audit, et immota Christus satis ore refellit
Crimina in auctores digna redire suos.
Tum Caiphas; vigiles aeterni numinis aras
Testor, ait, post haec sit ~~famae~~ familiae nefas.
Tu ne Dei soboles, magnum Patris incrementum
Quod populi nimium credula turba canunt?
Annuerat. Scribae tunicis a pectore ruptis
Hinc scelus, exclamant, abripe, morte ~~luenda~~ luat.
Nec mora, funesta surgit cum voce senatus,
Redditur et vinclis opprobriisque. Reus.
Quis mihi nunc memoret tot dira, o Christe, tot ictus,
Quos tibi certatim turba proterva tulit?
Cum religans longae tua per ludibria noctis
Falleret excubias triste satellitium:
Cum temeraria duro pulsaret tibi verbere malas
Undique congeminato flebilis ore manus:
Lumina velatum cum divinare prophetam
Quae tota allicuit de prope dextra, iuberet:
Cum traheret mentum, vultus cum denique verendos
Inspueret, sputo spurcior ipse suo.
Hei mihi, si tantos ~~[illegible]~~ tibi, Vita, dolores,
Nostraque ~~[illegible]~~ sunt istis ante pianda malis:
Sunt tamen, heu! ~~fatale~~ fateor: capitique infausta decoro
Verbera vulneribus sunt medicina meis.
His mihi libertas vinclis, his gloria quondam
(Non fueram tanti) progenitur opprobriis.
accusatio coram Pilato et Herode
Vix roseum linquit Tithonis aurora cubile
Iam medius Scribae prosiliere toris.
Pontifices quos sacra pios tam mane vocarent
Plebs stupet, at templi nemo tenebat iter.
Consilium magnis forsan de rebus ~~agendum est~~ habendum est:
Iudicet ~~insontem~~ insontem perdere, cura gravis.
Consedere locis frendentum fecunda nonarum
Pectora, conceptum frons habet ipsa scelus.
Pars velit unanimi damnatum voce, paternis
Legibus, et prompto tollere iudicio.
Plebs pavet, murmurat Caiphas: nam fama recepit,
Nostris hunc odiis, invidiaque premi.
Innocuas praeferre manus, iustosque videri
Quid nocet? invitos, ~~esto~~ esto, fas esse iuvet.
Pontius ergo opus est praetor, qui milite turbas
Arceat, et iudex suspicione vacet.
Quid metuam nostris ne stet sententia votis?
Iustitia his fieret ~~his~~ testibus ipsa nocens.
Saepe vel invitus ~~Cai~~ Caiphas oracula fatur,
Iustitia hic visa est testibus esse nocens.
Constitit ad Latium Christus, Scribaeque tribunal!
Norma tamen Latii non fuit ulla fori.
Stat reus hinc, illinc ~~actorum~~ actorum inaudita fervet
Turba sacerdotum quot fuit in Solymis.
Crimina non constant, plura, ac contraria iactent:
Atque tamen ~~[illegible]~~ invidia constat, et illa iacit.
Senserat, et sortem praetor miseratus acerbam,
Comperit ~~insontis~~ insonti est tot perimpia ~~[illegible]~~ rei.
Iungit moras nectit varias, in dubio lapso
Innocuum si qua ~~fortitan~~ forsitan arte iuvet.

In Dorte aliquid, Patiam hic, inquit, Galli Galilaeius omnem
Comitans, et turmas seditionis agit.
Ergo hominem Patris Galilaeum, sistite Regi
Sic ait, & solio Praetor Nec reus hic nostri est, culpa nec illa fori.
consurgit ab alto,
Totoq. ad Herodem pompa reflectit iter.
Iam foribus propior regni gravis agmina instat.
Hoc Scribae facimus, hoc Nec cane; nam multo milite cinctus adest.
unum credite insant
Iactati superos, ingeminantque. scelus.
At Superi damnant, nec Rex generia curat.
Iam a priore dedit, res probata fidem.
Bis populi Christum fuerant prout ~~urbe~~ urbe secuti,
Immemoresque domus, immemoresque sui.
Bis populos pavit, visu mirabile, panes
Impleverant, Cererem multiplicante Deo.
Rex meminit, cupidusque. nimis est cupidusque videndi,
Maius ut humanis viribus dat opes,
His super, & multa indigno de sermone rogatus,
Aliquis nullam reddit ore vicem.
Stupet ad hunc Ponti super morientis imago,
Nec fuerat tanti perdere verba Deum.
At mihi [illegible] et, non intonatus abilis
Rex ait, et ~~[illegible]~~ cerebri munera digna feres.
Hunc niveam properate ~~togam~~ togam, non sit satis illi
Hellebori quantum crescit in Anticyra.
~~Aspice~~ Aspice hoc nemo fuerit regnator Amyclis
Qui populos multa sub ~~ditione~~ ~~[illegible]~~ ~~ditione~~ ditione regat.
Dixerat: inque nova Christus dum veste refulsit
Iudicio stansum regia tota dedit.
Regia non Scribae, qui mortem & cuncta volebant
Ora; cachinnare non licet invidiae.
Nunc quid agant? nullum superest tentare tribunal,
Et superest secum quem perdere velint.
Ire [illegible]? pudet incepto desistere [illegible]
Quamque semel voluit, non capit ira modum.
Vadique dum turbae crescunt, audacia crevit
Ad Latium [illegible] nox fuit ire ducem.
Et leges, si iura negant, quod iura negabunt,
Quod leges, furiisque seditioque ferent.
6 accusatio altera apud Pilatum, et flagellatio.
Qua rapitur Christus, clamorque. horrorque. sequebant,
Pontius audierat, plenusque. domo.
Vix bene considerant, resonat clamoribus aether!
Mitte reum, meruit, vel non meruisse puta,
Si meruit, perfecte scelus, ne meruisse putabo:
Herbanus in nullo est crimine, Praetor ait:
Mitissimus Herodi, donatum veste remisit,
Non est conveniens sontibus ille color.
Quam tota novant Solymae, clamantque. nocentem,
At [illegible] tantum Turba [illegible] fecit meritis non [illegible] ille reus?
[illegible] iura remordet
debuerat [illegible] mihi perire [illegible].

2 Tum vero magis atque magis crebrescere murmur,
Arma etiam verbis asperiora parant:
Cum timidus Iudex, videntem est ergo furori
Dixit, ubi nihil legibus arma rigent.
I miles, lacera hunc totos immaniter artus
Turba aliter flecti seditiosa nequit:
Ocyus Antonij properant ad iussa ministri:
Heu heu quot Romae tibi sunt modo carnifices!
Longa mora est Latias vestis spoliare lacernas,
Vix aliquot lictor instruit inde manus.
Expediunt rigidis tormenta cingula bullis,
Dura quibus munit fibula utrique caput.
Marmor erat medium, cui fornix undique circum
Incubat, et toto est pondere nixa domus:
Huc positum Christum constringit veste satelles;
Errat virgineo plurimus ore pudor.
Phoebe vides? pergis reseratam extendere lucem,
Sancte Thyestea praecipitare via?
Quin domini obnubis properatâ nocte pudorem?
Incipies serò scilicet esse pius.
At deus in poenas tibi vendicat hactenus ictum,
Qui meruit tenebris tetrior esse, diem.
Vix stetit affixus saxo, cum fusus ab omni
Parte ferus miles verbera mille ferunt.
Eia agiles dorsi (sic turba protervit) [illegible]
Quam volupe est tergum dilacerare canis!
Arreptoque manum probat, expertosque lacertos,
Vulnus et intacto destinat ante loco.
Scorpius hic radijs corpus diverberat uncis;
Hinc teneram mordax fibula et inde cutem.
Hic nervi, hic funis praevioni tenditur ictu,
Vapulat hinc virga, vapulat inde ~~cutem~~ flagro.
Nec mora nec requies: ~~[illegible]~~ festo subit alter et alter,
Quando suam primus iactat oliva ~~vicem~~ vicem.
Non tam densa fluit ~~concussa et~~ concussa et ilice glandis
Aspera quam primo frigore laedit hiems,
Non sic tecta sonans, largo cum Iuppiter ~~imbre~~ imbri
Majore concitatas eiaculatur aquas.
Verberibus locus ante deest, quam verbera, et unum
Omnia nunc late vulnera vulnus hiant.
O dolor! o pietas? inter tot verbera, tot ictus;
Quaeque tenuere deum vincula, strinxit amor.
Constitit immotus, nisi quantum pondere victum
Concuterent valida verbera multa manu.
Nec gemitus misit, nisi quod tot crimina planxit:
Si decuit, decuit tormenta mala ferre deum.
Barbarus ex miles (quod sit dimisse Quirites coronatu et condemnatu
Stabitus, hoc facto est Barbara turba dic.)
Regalem instituit ~~[illegible]~~ pompa per ludibria pompam,
Pompa tamen Christo seria ludus erit.
Dant manibus sceptrum, sceptrum fuit illud arundo.
Quaeritur et strigi purpura digna nostro
Iupiter nil opus est purpureo munere milites,
[illegible] suo nec est sanguine purpureus. purpureum.

... Caesar, victor, iuvenis, ... colore est,
Purpuream forte fecerit ille ...
Quod deerat sceptri, capitis insigne decorum
Dentibus e rigidis texta corona dedit.
Proh dolor! impactis penetrantur tempora spinis,
Ora sanguineo perfluit imbre caput.
Iudicis ad solium miserando hoc schemate Christus
Sistitur, ~~exclamans, abripe, fige cruci~~. flent lacrymas saxa ... rar...
At populi magis atque magis furor impius ardet,
Fige cruci, inclamans, abripe, fige cruci.
Clamat, relligio ... sancit; amicus
Non aliter magni Caesaris esse potes.
Hic signum est, spectas nostro sua ... potes:
Sit scelus hoc nostrum, tu modo fige cruci.
Perfida gens! odio caeco constantia magno,
Perdere qui sancti est, ut bonus perisse velit.
Et perdes pariter, pariter scelerata peribis,
Quae temere effundis, pondus et omen habent.
Caesare nunc iactas te principe, Caesare quondam
Vindice, commissum delicta poena manet.
Spectemus insontem morti demittere Praetor
Non tulit, et iudex poenae patronus erat.
Caesaris audito sed nomine territus haesit,
Ut Iovis aethereo saltus ab igne soli solet.
Hoc uno potuit perculsi fit mire victus,
Pro domino nomen, pro Deo Caesar erat.
Intonuit quoties, toties incerta Pilato
Mens labat, et nunc est denique victa metu.
Per quae scelus, quod nulla satis deponerit aetas,
Innocuum damnat crimine, morte reum.
Stultus, qui toto scelus in se ... ponto,
Eluere assueta sperat ... aqua.
Abluerat Praetor manus ea commissio ..., ...
Exuitur Christus, induitur ... reum.
Crux petitur clavis, nova nona ferenda ...:
Scandenda hic tragico ... theatra modo.
Fert ... opus, sceleri plebs officiosa ministrat
Instant Pontifices: omnis acerba mora est.
... fuit pridem, pridem ieiunia ...
Suadet acuta fames, suadet adulta dies:
... sed magis exstimulat praecordia livor;
Mensa nec hoc ... ipsa placet.
Crudam humeris molem fabricato e robore vastam
Imponunt, ... minus ille tulit.
Hauserat exiguum tortor cum sanguine robur
Hauserat et longa nox ... malis:
... at ... medio in certamine vires
Et ... pondere ... labant.
Rusticus hinc Simon forte adventabat in urbem,
Obvius ~~abreptum~~ Prisca ... fama ... refert.
arreptum miles ...
Damnat iter frustra; impositum coepit subdere colla ... trabi; ... ne sine
Longi sub pondere ... male damnatum ... fuit ire viam.

Sole sub occiduo Solymae mons despicit arces,
Moenibus adjacens; Golgotha nomen habet:
[illegible] iter est,

Amicula sancti Anselmi precibus exigitur

Puer volucrem forte ~~[illegible]~~ compediverat
Separare nisus arcta tam in scrobe
Supereminente [illegible] [illegible] pepederat.
Sane deinde filo vinxerat reductili,
Ut alitem jam captam hac [illegible] hac [illegible] [illegible].
Et nunc alitem [illegible] revocante canens
Cum ferret animus, devocaret in ~~[illegible]~~ manum,
Carcerique condens in [illegible] [illegible] leves,
[illegible] [illegible] destinaverat posterii.

Emittere volucres, liberam de se vota
[illegible] [illegible] [illegible] edere, et nunc altius
Ardere [illegible] noluit, at [illegible]
[illegible] dominum [illegible] sentit suum
In [illegible] dolore [illegible] [illegible] lacrymans
[illegible] tota, sed [illegible] gaudia
Sua esse [illegible] de reducta [illegible],
[illegible] digito mancipare [illegible].
Anselmus ille [illegible] [illegible],
[illegible] nostros in [illegible], fors hac iter,
[illegible] [illegible] conspicatus alitis,
Ut [illegible], inquit, [illegible] sollicitum [illegible]
[illegible] [illegible] mancipii [illegible] [illegible]?
Amentia nostrum, [illegible] ab ore, fluxerant,
En sponte [illegible] [illegible] in partes alit,
Abit et [illegible] in auras [illegible], in lacrymas puer.
Abit solutus, et nihil [illegible] hinc manu
[illegible] [illegible] [illegible] repetit domum:
Sublimis illa, [illegible] nota pendulo,
[illegible] volitans [illegible] Anselmo bonas
[illegible] grates, reddit et puerum suas
Cui [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] [illegible] pari.
Et inde comites ille versus ad suos,
Ut ploro (rursus inquit) ut miseror vicem
Miserrimorum [illegible] mortalium,
Quos ater [illegible] [illegible] [illegible] volucres habent?
Quos mille laqueis, mille captatos [illegible]
[illegible] longo [illegible] [illegible] [illegible]